

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2010. május 14.

INFORMATIKAI ALAPISMERETEK

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók

Általános megjegyzések:

- Ha nem a kérdésben meghatározottak szerint válaszol, akkor a válasz nem fogadható el! (Pl.: **H** betű helyett nem válaszolhat **N** betűvel.)
- A feleletválasztásos tesztfeladatnál javítani tilos, a javított válaszok nem értékelhetők!
- Ha egy kérdésre a jó válasz(ok) mellett a vizsgázó válaszában hibás választ is megjelöl, akkor a kérdésre adható pontszámból le kell vonni a rossz válaszok számát. Negatív pontszám nem adható, ezért több hibás válasz esetén a minimális pontszám nullánál kevesebb nem lehet.
Pl.: Ha egy jó válasz mellett a vizsgázó egy hibás választ is bejelöl, akkor 0 pontot kell adni. Ez nem vonatkozik azokra a kérdésekre, ahol a **(minden helyes részválasz 1 pont)** szöveg szerepel.
- A kifejtős kérdések (nem feleletválasztós) válaszainál nem a szó szerinti, hanem a helyes tartalmi, illetve a lényegi válaszok megadását kell értékelni. Ha a vizsgázó válaszában a tartalmi vonatkozásai megfelelnek a megoldási útmutatóban megadott válasznak, akkor a válasza adható pontot meg kell adni. Ha csak kis részben, vagy pedig nem felel meg a kapott válasz, akkor pont nem jár a válaszáért.
- A pontszámok az **I.** részben a megadott részletezésnél tovább nem bonthatók (0,5 pont nem adható).
- Egyes esetekben előfordulhat, hogy egy általánostól eltérő rendszer használata miatt valamely kérdésre a vizsgázó nem a várt válasz adja, de *a válasza és az indoklása elfogadható*. Ilyen esetben a kérdésre adható pontszámot meg kell adni.
Pl.: Táblázatkezelőkben magyar beállításnál a tizedesek elválasztásának a jele a **vessző**, és ez a várt válasz. Ha a vizsgázók munkájuk során angol beállítást használnak, vagy a vizsgázó odaírja ezt megjegyzésként, akkor az előző helyett az angol beállítású környezetben használt **pont** lesz a helyes válasz.

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

Egyszerű, rövid, illetve kifejtendő szöveges választ igénylő írásbeli feladatok.

Hardver

- 1) b. .... $9600/10 = 960$ bájt.....2 pont
- 2) a..... $1*768*4 = 3072$ kbájt.....2 pont
- 3) c.....A benne lévő festékpórá a nyomtatóhengernek a lézerfény által ért helyein megtapad, majd onnan a papírra hengerelődik.....1 pont
- 4)
- A DVD-ROM lemezek optikai elvű adattárolók, gyárban írottak, újraírásuk nem lehetséges. Jellemzően szoftvereket, játékokat, multimédiás anyagokat tartalmaznak.
  - A DVD-RAM lemezek magneto-optikai (magnet-optikai) elven tárolják az adatokat. A közönséges írható DVD-hez képest sokkal többször írhatóak.....2 + 2 = 4 pont
- 5) I, H, I, I.....4 x 1 = 4 pont
- 6) Veszteséges tömörítés.....1 pont
- 7)d Mágneses adattároló.....1 pont
- 8) Neumann elvek:
- Kettes számrendszer használata
  - Teljesen elektronikus működés
  - Soros utasításvégrehajtás
  - Központi vezérlőegység
  - Belső memória a program és az adatok tárolására
  - Univerzális működés
- 6 x 1 = 6 pont

Szoftver

- 9) Operációs rendszer.....1 pont
- 10) H, H, I, H, I .....5 x 1 = 5 pont
- 11) c.....dir>ment.txt.....2 pont
- 12) b.....Kártékony programok, a programfájlokat, a boot szektort, sőt a szövegszerkesztővel írt dokumentumokat is tönkreteszhetik, csak az operációs rendszer van védve tőlük.....2 pont

---

Szövegszerkesztés, táblázatkezelés

13) H, I, I, H, H.....5 x 1 = 5 pont

14) b.....Egy új szakaszt szúrunk be, majd megváltoztatjuk az oldal tájolását állóról fekvőre.....1 pont

Informatikai alapok

15) Vagy kapcsolat.....1 pont

16)
- az informatikában a kettes számrendszert alkalmazzák a könnyű fizikai megvalósíthatósága miatt
- a bináris számok könnyen átalakíthatók 16-os számrendszerbe, és viszont
- 16-os számrendszerben sokkal kevesebb számjeggyel írhatjuk le ugyanazokat az értékeket, tehát rövidített leírásra ad lehetőséget
3 x 1 = 3 pont

17) H, I, I.....2 + 1 + 2 = 5 pont

Hálózati alapismeretek, HTML

18)b 10000001 00101001 10000011 00110100.....2 pont

19) d <pre>KARCSI ALMÁT VESZ.</pre>.....2 pont

Összesen: 50 pont

Programozási feladatok számítógépes megoldása**1. feladat****10 pont****A kitűzött feladat:**

$\binom{n}{k}$ a kombinatorikában használatos függvény, értéke megadja, hogy n különböző elem közül hányféleképpen tudunk kiválasztani k darabot úgy, hogy a kiválasztott elemek sorrendje nem számít! A függvény értelmezéséből következik, hogy teljesülnie kell az $n \geq 0$ és a $n \geq k \geq 0$ feltételeknek!

$\binom{n}{k}$ meghatározására több különböző képlet ismert. A feladat megoldása során ezek közül a

következőt kell alkalmaznia: $\binom{n}{k} = \frac{n \cdot (n-1) \cdot \dots \cdot (n-k+1)}{1 \cdot 2 \cdot \dots \cdot (k-1) \cdot k}$

Példa: $\binom{9}{4} = \frac{9 \cdot 8 \cdot 7 \cdot 6}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} = \frac{3024}{24} = 126$

Írjon programot, amely a felhasználó által megadott n és k értékek esetén meghatározza $\binom{n}{k}$ értékét a fentiekben leírt módszerrel!

- Az adatbevitel során a program külön-külön ellenőrizze mindkét bemenő adatot!
- Szükség esetén a program kérje be az adatot újra, mindaddig, amíg az nem teljesíti a feladatkitűzésben leírt feltételeket! Hibaüzenetet nem kell megjelenítenie.
- Típusellenőrzést nem kell végezni!
- Törekedjen arra, hogy a lehető legnagyobb n és k értékekkel tudjon számolni a program!

A feladat megoldásaként teljes, fordítható és futtatható kódot kérünk, mely az adatokat billentyűzetről (standard input) olvassa, és a képernyőre (standard output) írja ki. Vizuális fejlesztőeszköz használata esetén az algoritmust konzol alkalmazásként (szöveges ablakban futó) kérjük elkészíteni! Beadandó: a feladatot megoldó program forráskódja!

Mintamegoldás: a feladat egy lehetséges, C# nyelvű megoldása, megtalálható a *Feladat1.cs* állományban

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Text;

namespace Feladat1
{
    class binomialis
    {
        public int n, k;
        public void beker()
        {
            do
            {
                Console.Write(" Adja meg n értékét: ");
                n = int.Parse(Console.ReadLine());
            }
            while (n < 0);
            do
            {
                Console.Write(" Adja meg k értékét: ");
                k = int.Parse(Console.ReadLine());
            }
            while (!(n >= k && k >= 0));
        }

        private int binom(int n, int k)
        {
            double szamlalo = 1;
            double nevező = 1;
            int j = n;
            for (int i = 1; i <= k; i++)
            {
                szamlalo *= j--;
                nevező *= i;
            }
            return (int)Math.Round(szamlalo / nevező);
        }

        public void binomkiir()
        {
            Console.WriteLine(" "+n+" alatt a " + k + ": " + binom(n, k));
        }
    }

    class Program
    {
        static void Main(string[] args)
        {
            binomialis b = new binomialis();
            b.beker();
            b.binomkiir();
            Console.ReadLine();
        }
    }
}
```

Értékelés:

- a) A programkód szintaktikailag hibátlan, lefordítható ..... 1 pont
– Ez a pont csak abban az esetben adható meg, ha a programkód tartalmaz a b-e szakaszokba tartozó, összességében legalább 3 pontot érő részmegoldást!
- b) A változók helyes definiálása ..... 1 pont
– A pont abban az esetben adható meg, ha a feladatmegoldáshoz szükséges valamennyi fő és segédváltozó deklarálásra került, valamint ha a részletszorzatok (azaz a számláló és a nevező) kiszámítása valós típusú változóban történik!
- c) Adatbekérés, ellenőrzés ..... 3 pont
– Ha mindkét bemenő adat bekérése megtörtént, a bekérés a felhasználó számára egyértelmű volt: 1 pont
– n bekérése ellenőrzött, hátultesztelős ciklust alkalmaz, a feltétel helyes: 1 pont
– k bekérése ellenőrzött, hátultesztelős ciklust alkalmaz, a feltétel helyes: 1 pont
Ha a program n -re csak pozitív értéket fogad el, a pont akkor is megadható!
- d) A binomiális együttható meghatározása ..... 4 pont
– Helyes ciklusszervezés (pl. számlálós ciklus 1-től k -ig): 1 pont
– A számlálóban szereplő szorzat pontos meghatározása: 1 pont
– A nevezőben szereplő szorzat pontos meghatározása: 1 pont
– A hányados előállítás, érték kerekítése egészzé: 1 pont
- e) Eredmény kiírása ..... 1 pont

2. feladat**10 pont****A kitűzött feladat:**

Egy fizikai kutatóintézetben gyakran végeznek olyan méréseket, amelyek kiértékelése során fontos szempont, hogy egy-egy érték hányszor fordul elő a méréssorozatban.

Készítsen programot, amely lehetőséget ad egy méréssorozat ilyen jellegű kiértékelésére. A program teljesítse a következőket:

- A program adjon lehetőséget a mért értékek beolvasására a billentyűzetről! Ezek tetszőleges valós számok lehetnek, de számuk legfeljebb 15 legyen.
- A beolvasás érjen véget, ha a felhasználó a „*” végjelet adja meg, vagy ha a beolvasott értékek száma elérte a 15-öt!
- Az adatbekérés során semmilyen egyéb ellenőrzést nem kell végezni!
- Az adatok beolvasása után a program jelenítse meg az egymástól különböző mért értékeket növekvő sorrendben, és mindegyik mellé írja oda az érték előfordulási gyakoriságát!
- A többször előforduló értékeket értelemszerűen csak egyszer kell kiírni!

Példa:

Tegyük fel, hogy a felhasználó a következő mérési eredményeket adja meg:

2, 3   5, 8   2, 3   4, 7   5, 8   2, 3

Ebben az esetben a kiértékelés:

2, 3: 3 db   4, 7: 1 db   5, 8: 2 db

A feladat megoldásaként teljes, fordítható és futtatható kódot kérünk, mely az adatokat billentyűzetről (standard input) olvassa, és a képernyőre (standard output) írja ki. Vizuális fejlesztőeszköz használata esetén az algoritmust konzol alkalmazásként (szöveges ablakban futó) kérjük elkészíteni! Beadandó: a feladatot megoldó program forráskódja!

Mintamegoldás: a feladat egy lehetséges, C# nyelvű megoldása, megtalálható a *Feladat2.cs* állományban

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Text;

namespace Feladat2
{
    class Felmeres
    {
        private const int max = 15;
        private double[] meresek = new double[max];
        private int n=0; // A mérések száma

        public void feltolt()
        {
            bool kilep=false;
            Console.WriteLine("=> Adatok beolvasása:");
            Console.WriteLine();
            do
            {
                Console.Write("  +(n + 1) + ". mért érték: ");
                string s = Console.ReadLine();
                kilep=(s=="");
                if (!kilep)
                    meresek[n++]= double.Parse(s);
            }
            while (n<max && !kilep);
        }

        public void rendez()
        {
            for (int i = 0; i < n-1; i++)
            {
                for (int j = i + 1; j < n; j++)
                {
                    if (meresek[i]>meresek[j])
                    {
                        double s=meresek[i];
                        meresek[i]=meresek[j];
                        meresek[j]=s;
                    }
                }
            }
        }

        public void kiir()
        {
            Console.WriteLine();
            Console.WriteLine("=> A mért értékek gyakorisága: ");
            Console.WriteLine();
            int db = 1;
            for (int i = 0; i < n; i++)
            {
                if ((i < n - 1 && meresek[i] < meresek[i + 1]) || (i==n-1))
                {
                    Console.Write("  "+meresek[i]+": "+db+" db");
                    db = 1;
                }
                else
                {
                    db++;
                }
            }
            Console.WriteLine();
            Console.ReadKey();
        }
    }
}
```

```
class Program
{
    static void Main(string[] args)
    {
        Felmeres m = new Felmeres();
        m.feltolt();
        m.rendez();
        m.kiir();
    }
}
```

Értékelés:

- a) A programkód szintaktikailag hibátlan, lefordítható ..... 1 pont
- Ez a pont csak abban az esetben adható meg, ha a programkód tartalmaz a b-e szakaszokba tartozó, összességében legalább 3 pontot érő részmegoldást!
- b) A konstansok és változók helyes definiálása ..... 2 pont
- A mérési eredmények tárolására alkalmas valós elemű tömb deklarálása: 1 pont
  - Az egyéb szükséges konstansok, változók helyes deklarálása: 1 pont
- c) A mérési eredmények beolvasása ..... 2 pont
- A beolvasott mérési eredmények beolvasásra és tárolásra kerülnek, a mérési eredmények darabszámát a program meghatározza: 1 pont
  - A beolvasás véget ér, ha a '*' végjelet adja a felhasználó, vagy ha a tömb elemszáma elérte a 15-öt: 1 pont
- d) Az adatok rendezése valamely ismert rendezési algoritmus segítségével ..... 2 pont
- Minden elemi hiba 1-1 pont levonást jelent, de negatív pontszám nem adható!
- e) Előfordulási gyakoriságok kiírása ..... 3 pont
- Helyes ciklus szervezés, minden mért érték pontosan egyszer kiírásra kerül: 1 pont
  - A mért értékek mindegyike megszámlálásra kerül: 1 pont
  - A mért értékek gyakorisága kiírásra kerül: 1 pont

3. feladat**15 pont****A kitűzött feladat:**

Karácsony közeledtével versenyt hirdetnek a fenyőfatermelők számára, „Ki adja az ország karácsonyfáját?” címmel. A verseny győztese szállíthatja a Parlament előtt felállítandó fenyőfát, természetesen illő díjazásért.

A versenyt a következő feltételekkel hirdetik meg:

- A versenyen legfeljebb 50 termelő indulhat, és minden termelő legfeljebb 10 db fenyőfát nevezhet.
- A fenyőfák magasságának el kell érnie a 20 m-t, de nem haladhatja meg a 40 m-t.
- A fenyőfák átlagos átmérőjének el kell érnie a 30 cm-t, de nem haladhatja meg a 60 cm-t.
- A versenyre benevezett fenyőfák adatait – tehát a magasságot és az átlagos átmérőt – be kell küldeni a versenyszervezőkhöz.
- A versenyszervezők minden termelő esetén kiszámítják a termelő által benevezett fák összes térfogatát.
- Egy fa térfogatának kiszámításához a henger térfogatképletét alkalmazzák, amely szerint $V = r^2 \cdot \pi \cdot l$, ahol V a térfogat, r a fatörzs átlagos sugara, l pedig a fa magassága. Az egyszerűbb számítás kedvéért nem veszik figyelembe az ágakat, illetve a fa alakjának egyéb „szabálytalanságait” sem!
- Az a termelő a győztes, akinek a fái a legnagyobb összesített térfogatértéket adják az előzőekben leírt számítás alapján.
- A győztes termelő legmagasabb fája lesz a győztes fa, azaz az „Ország karácsonyfája”.

Írjon programot, amely véletlenszerűen generált adatok segítségével meghatározza a győztes termelőt, illetve a győztes fát!

- A program véletlenszerűen generálja a szükséges tesztadatokat. Ügyeljen arra, hogy a szövegben meghatározott feltételeknek megfelelő adatokat állítson elő!
- Készítsen listát, amely minden termelő esetén tartalmazza a következő adatokat:
  - Benevezett fák száma
  - Minden benevezett fa magassága, m-ben megadva, 2 tizedesjegy pontossággal
  - Minden benevezett fa átlagos átmérője, cm-ben megadva
  - A termelő fáinak összesített térfogata
- A termelőket, illetve a fákat elegendő sorszámmal azonosítani.
- A lista legyen áttekinthető, az alábbi mintának megfelelő!
- A program a leírt szabályok alapján határozza meg a győztes termelőt, illetve a győztes fát!

Minta a listázáshoz:

1. termelő (2 db fa)		
Sorszám	Magasság (m)	Átmérő (cm)
1.	22,05	55
2.	36,80	41
Összes térfogat: 10,10 m ³		

Több termelő esetén a többi termelő adatai is hasonló módon jelenjenek meg!

A feladat megoldásaként teljes, fordítható és futtatható kódot kérünk, mely az adatokat billentyűzetről (standard input) olvassa, és a képernyőre (standard output) írja ki. Vizuális fejlesztőeszköz használata esetén az algoritmust konzol alkalmazásként (szöveges ablakban futó) kérjük elkészíteni! Beadandó: a feladatot megoldó program forráskódja!

Mintamegoldás:

- a feladat egy lehetséges, C# nyelvű megoldása
- megtalálható a *Feladat3.cs* állományban
- Az üzenetek, illetve kommentek a tördelési problémák miatt a fájlban mellékelt megoldáshoz képest néhány helyen rövidítve láthatók

```
using System;
using System.Collections.Generic;
using System.Linq;
using System.Text;

namespace Feladat3
{
    class Karacsonyfa
    {
        private const int maxTermeloSzam = 50; // Termelők max. száma
        private const int maxFadb = 10; // Fák max. száma
        private int termelodb;

        private struct faadat // Egy fa adatai
        {
            public double faMagassag;
            public int faAtmero;
        }

        private struct termeloadat // Egy termelő fának az adatai
        {
            public int faDb;
            public faadat[] faAdatok;
            public double terfogat;
        }

        private termeloadat[] termeloAdatok; // Az összes termelő adatai

        public void adatgeneralas()
        {
            Random randNum = new Random();
            termelodb = randNum.Next(maxTermeloSzam)+1; // A termelők száma
            termeloAdatok=new termeloadat[termelodb];

            Console.WriteLine(" => Adatgenerálás");
            Console.WriteLine();
            Console.WriteLine(" A termelők száma: "+termelodb);

            for (int i = 0; i < termelodb; i++)
            {
                termeloAdatok[i] = new termeloadat();
                termeloAdatok[i].faDb = randNum.Next(maxFadb) + 1;
                termeloAdatok[i].faAdatok = new faadat[termeloAdatok[i].faDb];
                termeloAdatok[i].terfogat = 0;
                Console.WriteLine();
                Console.WriteLine(" " + (i + 1) + ". termelő: (" + termeloAdatok[i].faDb + " db fa) ");
                Console.WriteLine(String.Format("{0,15}{1,15}{2,15}", "Sorszám",
                    "Magasság (m)", "Átmérő (cm)"));
                for (int j = 0; j < termeloAdatok[i].faDb; j++)
                {
                    termeloAdatok[i].faAdatok[j] = new faadat()
                    {
                        faMagassag = (double)(randNum.Next(2001) + 2000)/100, // 20 és 40 m között
                        faAtmero = randNum.Next(31) + 30 // 30 és 60 cm között
                    };
                    Console.WriteLine(String.Format("{0,13}{1,14:0.00}{2,15}",
                        (j + 1).ToString() + ". ",
                        termeloAdatok[i].faAdatok[j].faMagassag,
                        termeloAdatok[i].faAdatok[j].faAtmero));
                }
            }
        }
    }
}
```

```

        termeloAdatok[i].terfogat +=
            Math.Pow(termeloAdatok[i].faAdatok[j].faAtmero*0.005, 2)
            * Math.PI * termeloAdatok[i].faAdatok[j].faMagassag;
    }

    Console.WriteLine();
    Console.WriteLine("        Össztérfogat:
        "+String.Format("{0,8:0.00}",termeloAdatok[i].terfogat)+" m^3");
    Console.ReadKey();
}

private int gyoztes()
{
    int ind = 0;
    for (int i = 1; i < termeloDb; i++)
    {
        if (termeloAdatok[i].terfogat>termeloAdatok[ind].terfogat)
        {
            ind = i;
        }
    }
    return ind;
}

private int gyoztesfa(int termelo)
{
    int ind = 0;
    for (int i = 1; i < termeloAdatok[termelo].faDb; i++)
    {
        if (termeloAdatok[termelo].faAdatok[i].faMagassag >
            termeloAdatok[termelo].faAdatok[ind].faMagassag)
        {
            ind = i;
        }
    }
    return ind;
}

public void kiiras()
{
    int gy=gyoztes();
    Console.WriteLine();
    Console.WriteLine(" => Eredményhirdetés:");
    Console.WriteLine("        Győztes termelő sorszáma: "+ (gy+1)+".");
    Console.WriteLine("        Győztes fájának sorszáma: "+ (gyoztesfa(gy) + 1)+".");
    Console.ReadKey();
}
}

class Program
{
    static void Main(string[] args)
    {
        Karacsonyfa k = new Karacsonyfa();
        k.adatgeneralas();
        k.kiiras();
    }
}
}

```

Értékelés:

- a) A programkód szintaktikailag hibátlan, lefordítható ..... 1 pont
- Ez a pont csak abban az esetben adható meg, ha a programkód tartalmaz a b-e szakaszokba tartozó, összességében legalább 5 pontot érő részmegoldást!
- b) A konstansok és változók helyes definiálása ..... 2 pont
- A termelők és fák összes adatának a tárolására alkalmas tömb, vagy tömbök definiálása: 1 pont
  - Az egyéb szükséges konstansok, változók deklarálása: 1 pont
- c) Adatok véletlenszerű generálása, térfogat kiszámítása ..... 5 pont
- A termelők számának, és az egyes termelők által benevezett fák számának a generálása a megadott intervallumban: 1 pont
  - A fák magasságának a generálása a megadott intervallumban, 2 tizedesjegy pontossággal: 1 pont
  - A fák átlagos átmérőjének a generálása a megadott intervallumban: 1 pont
  - Egy-egy fa térfogatának a kiszámítása a generált adatok alapján: 1 pont
- Feltétlenül ellenőrizzük, hogy a program a számítás közben elvégzi-e az átváltást, célszerű az átmérőt cm-ről m-re váltani!
- Az összesített térfogat meghatározása minden termelő esetén: 1 pont
- Megjegyzés: az előző két pont akkor is jár, ha a térfogatok a program más pontján kerülnek kiszámításra. A térfogatokat nem kötelező eltárolni!*
- d) Táblázatszerű kiírás: ..... 2 pont
- Minden termelő esetén megjelenik a termelő sorszáma, fáinak a száma és a fák összesített térfogata, valamint az egyes fák sorszáma, magassága és átmérője: 1 pont
  - A táblázat áttekinthető, a mintának megfelelő: 1 pont
- e) A győztes fa meghatározása ..... 5 pont
- Maximumkeresés tétel alkalmazása a legjobb termelő (maximális össztérfogat) meghatározására, helyes ciklusszervezés: 1 pont
  - A feltétel pontos megfogalmazása: 1 pont
  - Maximumkeresés tétel alkalmazása a legjobb termelő legmagasabb fájának a meghatározására, helyes ciklusszervezés: 1 pont
  - A feltétel pontos megfogalmazása: 1 pont
  - A győztes termelő és a győztes fa sorszámaának a kiírása: 1 pont

4. feladat**15 pont****A kitűzött feladat:**

Adott az **utazas** nevű adatbázis, amely néhány utazási iroda 2010-re meghirdetett útjaival kapcsolatos adatokat tartalmaz.

Az adatbázist a vizsgabizottság által megadott helyen találhatja MS-Access 2000 formátumban. Azok számára, akik az MS-Access formátumát nem ismerő rendszerben oldják meg a feladatot, az adatbázis tábláit TXT fájlokban is megadtuk. (Az első sorban az adott tábla mezőnevei, a többi sorban az adatrekordok találhatók, a sorokon belül az adatokat pontosvessző határolja el egymástól.)

Az adatbázis első sorban feladatkitűzési céllal készült, így nem modellezi tökéletesen a való életben felmerülő összes lehetséges helyzetet.

Az adatbázis az alábbi táblákat és relációkat tartalmazza:

irodak (

<u>irodaazon</u>	: Egész szám	-> utak.irodaazon
nev	: Szöveg	
szekhely	: Szöveg	
telefon	: Szöveg	

)**utasok (**

<u>utasazon</u>	: Egész szám	-> foglalas.utasazon
nev	: Szöveg	
szuldatum	: Dátum/Idő	
telefon	: Szöveg	

)**utak (**

<u>utazon</u>	: Egész szám	-> foglalas.utazon
irodaazon	: Egész szám	-> irodak.irodaazon
uttip	: Egész szám	-> utazastipus.uttip
uticel	: Szöveg	
indulas	: Dátum/Idő	
napok	: Egész szám	
ar	: Pénznem	

)**foglalas (**

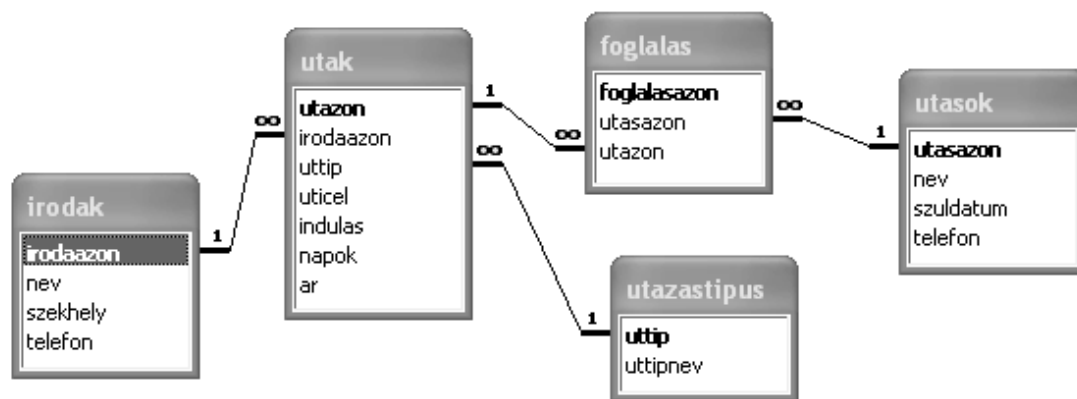
<u>foglalasazon</u>	: Egész szám	
utasazon	: Egész szám	-> utasok.utasazon
utazon	: Egész szám	-> utak.utazon

)**utazastipus (**

<u>uttip</u>	: Egész szám	-> utak.uttip
uttipnev	: Egész szám	

)

A kettőspont után az adatmező típusát adtuk meg, a „->” karakterek után pedig a más táblákkal való kapcsolatot. Az elsődleges kulcsot aláhúzás jelöli.

Az **irodak** adattábla tartalmazza az utazási irodák egyedi azonosítóját, nevét, székhelyét, és telefonszámát.

Az **utasok** adattábla tartalmazza azoknak az utasoknak a személyes adatait, akik korábban már utaztak valamelyik utazási irodával. Az adatok a következők: egyedi utas azonosító, név, születési dátum és telefonszám.

Az **utak** adattábla tartalmazza az utazási irodák által 2010-re meghirdetett utak adatait: egyedi út azonosító, az utat szervező iroda azonosítója, az utazás típusának a kódja (lehetséges értékek: 1-egyéni, 2-buszos, 3-repülő, a megfeleltetéseket az **utazastipus** adattábla írja le), úti cél, indulás ideje, az út napokban megadott időtartama, az út ára.

A **foglalas** adattábla tartalmazza azt, hogy ki, milyen utat foglalt már magának 2010-re. A foglalások adatai: egyedi foglalás azonosító, az utas azonosítója, a lefoglalt út azonosítója.

Az **utazastipus** adattábla tartalmazza, hogy az egyes utazástípus kódok milyen utazástípust jelentenek.

- A. Készítsen lekérdezést, amely megadja az összes olyan foglalást, amely repülő útra vonatkozik, és az út ára 100000 és 200000 Ft közé esik (beleértve a határokat is)! A lekérdezés eredményében szerepeljen az utas neve, az úti cél, valamint az indulás és érkezés ideje! A számított mező neve legyen *erkezes*! A lista legyen az utasok neve szerint növekvően rendezett!
- B. Készítsen lekérdezést, amely megadja, hogy az egyes utazási irodáknál (*iroda*) hányan foglaltak már utazást 2010-re (*utasszam*), és ebből eddig milyen bevétele származott az egyes irodáknak (*bevetel*), ha az utasoknak minden irodában a részvételi díj 30%-át kellett előlegként befizetni! A lista elsődlegesen az utasok száma szerint csökkenően, másodsorban a bevétel szerint növekvően legyen rendezett!
Az eredménytábla oszlopnevei a zárójelben megadott nevek legyenek!
- C. Készítsen lekérdezést, amely megadja az adatbázisban nyilvántartott utasok közül az olyanok számát, akik még nem foglaltak semmilyen utazást 2010-re!
Az eredménytábla oszlopneve legyen *nemutazok*!

Megoldás, értékelés:

a) Lekérdezés A ..... 5 pont

- A lista a megadott mezőket tartalmazza¹: 1 pont
- A számított mező képlete és elnevezése helyes²: 1 pont
- Az árra és utazástípusra vonatkozó szűrőfeltétel helyes (az ár esetében a Between operátor is alkalmazható)³: 1 pont
- A táblák közötti kapcsolat helyes⁴: 1 pont
- A lista az utasok neve szerint növekvően rendezett⁵: 1 pont

Egy lehetséges megoldás:

```
SELECT utasok.nev, uticel, indulas1, indulas+napok-1 AS erkezes2
FROM foglalas, utak, utasok, irodak, utazastipus1
WHERE ((ar>=100000 And ar<=200000) AND
        (utazastipus.uttipnev="repülő")3 AND
        (utasok.utasazon=foglalas.utasazon) AND
        (irodak.irodaazon=utak.irodaazon) AND
        (utak.utazon=foglalas.utazon) AND
        (utak.uttip=utazastipus.uttip))4
ORDER BY utasok.nev5;
```

b) Lekérdezés B ..... 5 pont

- A lista az irodák szerint csoportosított¹: 1 pont
- A lista megadja az irodák nevét, valamint irodánként az utasok számát a megfelelő oszlopnévvel²: 1 pont
- A lista megadja irodánként az utasok által befizetett összes előleget a megfelelő oszlopnévvel³: 1 pont
- A táblák közötti kapcsolat helyes⁴: 1 pont
- A lista elsődlegesen az utasok száma szerint csökkenően, másodsorban a bevétel szerint növekvően rendezett⁵: 1 pont

```
SELECT irodak.nev AS iroda, Count(utasok.utasazon) AS utasszam2,
        Sum(ar)*0.3 AS bevetel3
FROM foglalas, utak, utasok, irodak
WHERE ((utasok.utasazon=foglalas.utasazon) AND
        (irodak.irodaazon=utak.irodaazon) AND
        (utak.utazon=foglalas.utazon))4
GROUP BY irodak.nev1
ORDER BY Count(utasok.utasazon) DESC , Sum(ar)*0.35;
```

c) Lekérdezés C ..... 5 pont

- A lekérdezés beágyazott lekérdezést alkalmaz¹: 1 pont
  - A beágyazott lekérdezés megadja az összes utas azonosítóját, aki foglalt utat²: 1 pont
  - A Not In operátor helyes alkalmazása, helyes szűrőfeltétel³: 1 pont
  - A nem utazók számának az összesítése⁴: 1 pont
  - Az oszlopnév megjelenítése⁵: 1 pont
- ```
SELECT Count(utasok.utasazon)4 AS nemutazok5
FROM utasok
WHERE ((utasok.utasazon Not In3
        (SELECT utazon FROM foglalas)1,2));
```